

СТАН КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Сучасні проблеми розвитку оборонної промисловості України в умовах глобалізації розглянуто в контексті зміцнення економічної безпеки.

Ключові слова: оборонна промисловість, оборонно-промисловий комплекс, глобалізація, військово-технічне співробітництво, озброєння та військова техніка, економічна безпека.

Аннотация. Современные проблемы развития оборонной промышленности Украины в условиях глобализации рассмотрено в контексте укрепления экономической безопасности.

Ключевые слова: оборонная промышленность, оборонно-промышленный комплекс, глобализация, военно-техническое сотрудничество, вооружение и военная техника, экономическая безопасность

Annotation. Modern problems of the development of the defense industry of Ukraine in the context of globalization are considered in the context of strengthening economic security.

Keywords: defense industry, defense industrial complex, globalization, military-technical cooperation, armament and military equipment, economic security

Різке погіршення стану реального сектору економіки, зменшення обсягів виробництва промислової продукції у 2014 році на 10,1 відсотка, у першому півріччі 2015 р. на 20,5 відсотка пов'язане, зокрема, із зниженням основних економічних показників діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу.

---

¹ аспірант кафедри міжнародного бізнесу Інституту міжнародних відносин, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

За останні роки втрачені традиційні внутрішні та міждержавні коопераційні виробничі і науково-технічні зв'язки підприємств оборонно-промислового комплексу.

Матеріальна шкода, яку заподіяла Російська Федерація Україні внаслідок знищення підприємств оборонно-промислового комплексу у Донецькій та Луганській областях, а також “націоналізація” та незаконне вилучення державного майна в Автономній Республіці Крим і м. Севастополі є одними з важливих факторів, які не дали змоги підприємствам оборонно-промислового комплексу забезпечити Збройні Сили, інші утворені відповідно до законів військові формування необхідним озброєнням та військовою технікою.

Основними причинами незадовільного функціонування оборонно-промислового комплексу є:

- збільшення обсягу потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів військових формувань в озброєнні та військовій техніці у зв'язку із загрозою національним інтересам і національній безпеці;
- високий рівень фізичного і морального зносу основних виробничих фондів, структурна деформація та незбалансованість оборонно-промислового комплексу, низька ефективність використання науково-виробничої бази;
- неефективність діючої системи управління оборонно-промисловим комплексом;
- незавершеність реформування оборонно-промислового комплексу;
- недосконалість нормативно-правового забезпечення у сфері функціонування оборонно-промислового комплексу;
- втрата провідної ролі наукових досліджень у розробленні та впровадженні сучасних технологій виробництва озброєння та військової техніки;
- низький рівень продуктивності праці, значна енергомісткість виробництв, відставання в технологічному розвитку від провідних держав світу;

- відсутність замкнутих технологічних циклів виробництва значної частини видів озброєння та військової техніки;
- відсутність в Україні необхідних умов для розвитку мікроелектроніки, нанотехнологій, що унеможливило створення перспективних зразків озброєння та військової техніки;
- недостатність ресурсного забезпечення, нераціональне та неефективне використання наявних ресурсів;
- недостатні обсяги державного оборонного замовлення;
- незадовільний рівень фінансування з державного бюджету заходів щодо розвитку оборонно-промислового комплексу;
- нераціональне проведення конверсії та диверсифікації;
- втрата коопераційних зв'язків з Російською Федерацією, що зумовило необхідність термінового розв'язання проблеми мінімізації імпортозалежності;
- залежність ракетно-космічної промисловості, авіа-, судно-, двигунобудування, радіоелектроніки від імпорту комплектуючих виробів і матеріалів;
- втрата традиційних ринків експорту продукції військового призначення та подвійного використання і, як наслідок, зменшення обсягів виробництва, а також коштів підприємств, спрямованих на створення і модернізацію зразків озброєння, військової і спеціальної техніки, які користуються попитом на зовнішньому та внутрішньому ринку;
- невизначеність на державному рівні пріоритетів військово-технічної та оборонно-промислової політики, політики військово-технічного співробітництва;
- відсутність системних заходів щодо державної підтримки експорту високотехнологічної продукції, зокрема продукції оборонно-промислового комплексу;

- незадовільний стан забезпечення підприємств оборонно-промислового комплексу висококваліфікованими робітничими, технічними та інженерними кадрами.

Розв'язання зазначених проблем можливе шляхом здійснення програмно-цільових комплексних заходів, що передбачають:

- удосконалення законодавства у сфері функціонування оборонно-промислового комплексу;
- реструктуризацію, реорганізацію і корпоратизацію підприємств оборонно-промислового комплексу, в тому числі створення науково-виробничих об'єднань;
- забезпечення реалізації інвестиційно-інноваційної політики розвитку оборонно-промислового комплексу;
- впровадження сучасного ринкового механізму господарювання, зокрема закупівлю за кордоном ліцензій на виробництво окремих виробів, трансфер передових технологій із технологічно розвинутих країн, а також застосування лізингових та офсетних схем, розвиток та удосконалення державно-приватного партнерства;
- удосконалення системи науково-технічної і виробничої кооперації на внутрішньому та зовнішньому ринку;
- поглиблення військово-технічного співробітництва з країнами-партнерами, зокрема за новими напрямками міжнародної науково-технічної та виробничої кооперації;
- створення комплексної державної системи організації виробництва для виготовлення, модернізації, ремонту та утилізації продукції військового та цивільного призначення і подвійного використання;
- масове виробництво окремих зразків озброєння та військової техніки для їх застосування у разі загрози національній безпеці;
- удосконалення процедури державних закупівель під час виконання державного оборонного замовлення як складової частини політики національної безпеки;

- удосконалення процедури визначення ціни на продукцію оборонного призначення з метою запобігання корупції під час здійснення процедури закупівель за державним оборонним замовленням;
- збереження і підвищення рівня кадрового потенціалу підприємств оборонно-промислового комплексу.

Для вирішення нагальних проблем оборонно-промислового комплексу України 20 січня 2016 року Кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію Державної цільової програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2020 року

Метою Програми є створення умов для підвищення рівня функціонування оборонно-промислового комплексу, що дасть змогу задовольнити потреби Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань у сучасному озброєнні та військовій техніці, а також сприятиме створенню та розвитку цілісної системи оборонно-промислового комплексу на принципах збалансованості відповідно до потреб внутрішнього та зовнішнього ринку.

Можливі три варіанти розв'язання проблеми, що передбачають:

перший (саморегуляція) - відсутність прямої державної фінансової підтримки та впровадження ряду преференцій згідно з податковим та митним законодавством, що сприятиме розвитку оборонних галузей промисловості переважно за рахунок реалізації зовнішньоекономічних контрактів у сфері військово-технічного співробітництва, державно-приватного партнерства. Разом з тим бюджетне фінансування підприємств оборонного сектору економіки, крім державного оборонного замовлення, фактично відсутнє.

Недоліками даного варіанта є неконтрольований розвиток наукових організацій і виробничих підприємств оборонно-промислового комплексу, неможливість створення виробничих потужностей з випуску складної наукоємної продукції, що може призвести до виникнення додаткових проблем у діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу, дисбалансу в структурі промислового виробництва і загрози знищення виробництва деяких видів озброєння та військової техніки, необхідних для задоволення потреб Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань;

другий (інвестиційно-інноваційний) - реалізацію державної політики, спрямованої на удосконалення системи функціонування оборонно-промислового комплексу за рахунок інвестиційно-інноваційної діяльності.

Перевагами такого варіанта є:

- удосконалення структури оборонно-промислового комплексу;
- залучення інвестицій в оборонно-промисловий комплекс з використанням державних, приватних та іноземних фінансових ресурсів, які будуть спрямовані на технологічне оновлення основних фондів підприємств;
- створення системи науково-технічної і виробничої кооперації;
- впровадження у виробництво нової техніки та наукоємних технологій і матеріалів, створення яких передбачено державними цільовими оборонними програмами;
- планування та виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, підвищення технологічного рівня процесів виробництва;
- здійснення заходів щодо забезпечення збільшення обсягу та рівномірного протягом року фінансування державного оборонного замовлення.

Недоліком даного варіанта є необхідність залучення значного обсягу коштів державного бюджету, зокрема на початковому етапі розв'язання проблеми за цим варіантом;

третій (комплексний), оптимальний - забезпечення технологічного лідерства оборонно-промислового комплексу серед галузей промисловості, технологічне оновлення основних фондів, реструктуризацію, реорганізацію і корпоратизацію підприємств оборонно-промислового комплексу, залучення інвестицій для реалізації інноваційних проектів, що сприятиме забезпеченню максимального економічного ефекту від залучення фінансових і виробничих ресурсів для удосконалення діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу, здійснення контролю за активами таких підприємств, а також дасть

змогу розширити внутрішній та зовнішній ринок продукції військового призначення та подвійного використання.

Перевагами такого варіанта є:

- забезпечення технологічного розвитку підприємств оборонно-промислового комплексу за рахунок інвестиційно-інноваційної діяльності, у тому числі застосування офсетних схем та трансферу технологій, закупівля за кордоном ліцензій на виробництво окремих виробів;
- впровадження механізмів державно-приватного партнерства;
- збільшення частки приватних та іноземних фінансових ресурсів у реалізації проектів оборонно-промислового комплексу;
- зменшення навантаження на державний бюджет у частині фінансування заходів щодо реформування оборонно-промислового комплексу.

Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Програми.

Розв'язання проблеми здійснюється шляхом виконання комплексу завдань і заходів за такими пріоритетними напрямками розвитку оборонно-промислового комплексу:

- нарощування технічного та технологічного потенціалу підприємств оборонно-промислового комплексу для максимального задоволення потреб Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань у сучасному озброєнні та військовій техніці;
- забезпечення технологічного розвитку оборонно-промислового комплексу за рахунок інвестиційно-інноваційної діяльності, у тому числі застосування офсетних схем та трансферу технологій;
- розроблення та виробництво конкурентоспроможних видів озброєння та військової техніки;
- імпортозаміщення технологій, послуг, товарів, комплектуючих виробів і матеріалів виробництва Російської Федерації та збільшення їх власного виробництва;

- удосконалення законодавства у сфері виробництва озброєння та військової техніки, його гармонізація із законодавством країн Європейського Союзу та держав - членів НАТО;
- реструктуризація, реорганізація і корпоратизація підприємств оборонно-промислового комплексу та удосконалення системи управління таким комплексом;
- поліпшення фінансово-економічного стану підприємств оборонно-промислового комплексу;
- впровадження механізму стратегічного менеджменту оборонно-промислового комплексу;
- удосконалення базових і критичних технологій виготовлення озброєння та військової техніки, максимальне завантаження та ефективне використання науково-виробничої бази підприємств оборонно-промислового комплексу;
- впровадження економічного механізму державної підтримки реалізації пріоритетних проектів, надання державних гарантій;
- вдосконалення системи стандартизації, уніфікації та управління якістю.

Виконання Програми здійснюється двома етапами.

На першому етапі (2016-2017 роки) передбачається:

- забезпечення Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань відновленими, відремонтованими та модернізованими озброєнням та військовою технікою;
- підготовка до серійного виробництва окремих новостворених, а також інших зразків озброєння та військової техніки відповідно до завдань Державної цільової оборонної програми розвитку озброєння та військової техніки на період до 2020 року;
- системне реформування структури діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу;
- проведення ремонту, підготовка до експлуатації та модернізація озброєння та військової техніки;

- підготовка до серійного виробництва прийнятих на озброєння зразків військової техніки;
- удосконалення нормативно-правового, зокрема законодавчого, забезпечення у сфері функціонування оборонно-промислового комплексу;
- формування ефективної системи державного управління оборонно-промисловим комплексом, визначення центрального органу виконавчої влади, який забезпечуватиме формування та реалізацію державної політики у сфері функціонування і розвитку оборонно-промислового комплексу;
- проведення реструктуризації та корпоратизації підприємств оборонно-промислового комплексу;
- визначення можливості створення замкнутих технологічних циклів виробництва окремих видів озброєння та військової техніки для задоволення першочергових потреб Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань;
- розширення внутрішніх та зовнішніх коопераційних зв'язків підприємств оборонно-промислового комплексу;
- визначення заходів та механізму імпортозаміщення;
- забезпечення диверсифікації експортного потенціалу;
- застосування сучасних методів організації праці на виробництві;
- забезпечення державної підтримки високотехнологічних підприємств, діяльність яких спрямована на розвиток озброєння та військової техніки;
- впровадження новітніх технологій;
- вдосконалення системи стандартизації, уніфікації та управління якістю;
- запровадження дієвого механізму взаємодії державних замовників з оборонного замовлення та підприємств оборонно-промислового комплексу з питань розроблення та виробництва озброєння та військової техніки;

- запровадження гарантованої державної фінансової підтримки реалізації пріоритетних проектів з оборонного замовлення в повному обсязі;
- забезпечення розвитку конструктивного військово-технічного співробітництва з країнами-партнерами в частині обміну інформацією та забезпечення Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань озброєнням та військовою технікою згідно із стандартами НАТО.

На другому етапі (2018-2020 роки) передбачається:

- організація виробництва та виробництво новітніх зразків озброєння та військової техніки відповідно до завдань Державної цільової оборонної програми розвитку озброєння та військової техніки на період до 2020 року;
- завершення реформування оборонно-промислового комплексу;
- серійне виробництво новітніх зразків високотехнологічного озброєння та військової техніки;
- завершення реструктуризації, реорганізації і корпоратизації підприємств оборонно-промислового комплексу, технічного та технологічного переоснащення виробництва;
- проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт з розроблення новітніх зразків і комплексів озброєння та військової техніки;
- розроблення та впровадження новітніх технологій, удосконалення базових і критичних технологій виготовлення озброєння та військової техніки;
- збільшення обсягів власного виробництва важливих для виробництва озброєння та військової техніки комплектуючих виробів і матеріалів;
- досягнення повної незалежності від Російської Федерації у виробництві озброєння та військової техніки;
- активне просування на зовнішній ринок озброєння та військової техніки вітчизняного виробництва.

Очікувані результати виконання Програми, визначення її ефективності.

Виконання Програми дасть змогу забезпечити:

- модернізацію і розвиток оборонно-промислового комплексу;
- імпортозаміщення технологій, послуг, товарів, комплектуючих виробів і матеріалів виробництва Російської Федерації;
- збільшення обсягу виробництва озброєння та військової техніки, досягнення максимального рівня рентабельності;
- виконання державного оборонного замовлення, завдань, планів заходів щодо ремонту, модернізації та утилізації продукції військового призначення і подвійного використання;
- зміцнення позицій України на світовому ринку озброєння;
- здійснення структурної перебудови оборонно-промислового комплексу;
- запровадження дієвого механізму формування та реалізації державної військово-промислової та військово-технічної політики;
- створення економічно ефективних замкнутих технологічних циклів виробництва необхідних видів озброєння та військової техніки для задоволення потреб Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань;
- збереження, розвиток і підвищення рівня кадрового потенціалу підприємств оборонно-промислового комплексу, в тому числі державне замовлення щодо безперервної підготовки робітничих, технічних та інженерних кадрів, зокрема вищими та професійно-технічними навчальними закладами, для задоволення потреб оборонних галузей промисловості;
- задоволення потреб Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань у сучасному озброєнні та військовій техніці в умовах проведення антитерористичної операції, в особливий період, а також для забезпечення обороноздатності країни у мирний час;

- конкурентоспроможність продукції оборонно-промислового комплексу;
- високий рівень обороноздатності держави.

Очікуваними результатами виконання Програми, зокрема, є:

в економічній сфері - зростання індексу промислової продукції підприємств оборонно-промислового комплексу на 12-15 відсотків щороку, зниження трудомісткості продукції не менш як на 10 відсотків щороку і підвищення рентабельності виробництва та продуктивності праці;

у соціальній сфері - підвищення соціальних стандартів на підприємствах оборонно-промислового комплексу (підвищення заробітної плати на 10 відсотків щороку), рівня кваліфікації кадрів, збереження існуючих та створення нових робочих місць, запровадження економічних механізмів стимулювання, правового і соціального захисту працівників підприємств оборонно-промислового комплексу, забезпечення збереження та створення понад 20 тис. нових робочих місць;

в екологічній сфері та сфері енергозбереження - впровадження мало- та безвідходних технологій, що забезпечить ресурсозбереження і досягнення природоохоронних цілей, а також сучасних технологій, що сприятиме зниженню енергетичної складової частини собівартості продукції не менш як на 20 відсотків;

у сфері науково-технічного, технологічного та виробничого розвитку - застосування новітніх зразків озброєння та військової техніки, виробництво військової техніки і боєприпасів з урахуванням сучасних технологій, які відповідають європейським та міжнародним стандартам, збільшення частки інноваційної продукції в обсязі виробництва промислової продукції до 40 відсотків, запровадження планового нарощування виробничих потужностей і технічного переозброєння не менш як 90 підприємств, досягнення повної незалежності від Російської Федерації у виробництві озброєння та військової техніки, формування переліку базових і критичних технологій виготовлення озброєння та військової техніки, забезпечення їх розвитку;

у військовій сфері - задоволення потреб Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань і правоохоронних органів у озброєнні та військовій техніці, у тому числі новітніх зразках, в обсягах і строки, що визначені у Державній цільовій оборонній програмі розвитку озброєння і військової техніки на період до 2020 року, утилізація не придатної для використання продукції військового призначення і подвійного використання;

у зовнішньоекономічній сфері - підвищення експортного потенціалу, зміцнення позицій держави на світовому ринку озброєння, забезпечення участі підприємств оборонно-промислового комплексу в реалізації міжнародних проектів військово-технічного співробітництва, збільшення середньорічного обсягу експорту промислової продукції підприємств оборонно-промислового комплексу не менш як на 10 відсотків.

Оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, необхідних для виконання Програми.

Фінансове забезпечення виконання Програми здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, коштів підприємств оборонно-промислового комплексу, зокрема на засадах державно-приватного партнерства, інвестицій, пільгового кредитування, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг видатків, необхідних для виконання Програми, визначається щороку виходячи з можливостей державного бюджету під час формування його показників.

Державна підтримка виконання Програми надається за пріоритетними проектами на паритетних засадах - 50 відсотків за рахунок коштів державного бюджету, 50 відсотків за рахунок інвестицій та інших джерел.

Шляхи оптимізації реформування та підвищення конкурентоспроможності оборонно-промислового комплексу України.

Розглянувши комплекс питань, пов'язаних зі станом справ в оборонно-промисловому комплексі, беручи до уваги тенденцію до зростання обсягів завдань із переоснащення Збройних Сил України, інших утворених відповідно

до законів України військових формувань сучасним і модернізованим озброєнням та військовою технікою в умовах агресії Російської Федерації, Рада національної безпеки і оборони України **вирішила:**

1. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити розроблення та внести на розгляд Верховної Ради України:

а) у місячний строк проект закону України про внесення змін до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» щодо ліцензування господарської діяльності з розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння;

б) у тримісячний строк проекти законів України щодо:

забезпечення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій в оборонно-промисловий комплекс шляхом утворення спільних підприємств;

особливостей діяльності у сфері розроблення та виробництва озброєння і військової техніки;

внесення змін до Закону України «Про державне оборонне замовлення» щодо застосування конкурентних процедур під час закупівлі продукції, робіт і послуг за оборонним замовленням, інформація про закупівлю яких становить державну таємницю, а також надання переваг продукції, роботам, послугам вітчизняного походження;

підтримки авіаційної промисловості, передбачивши заходи з оподаткування операцій з увезення на митну територію України літаків іноземного виробництва за договорами оперативного лізингу та встановлення обмежувального ввізного мита на літаки іноземного виробництва, що перебували в експлуатації понад 5 років, якщо аналоги таких літаків виробляються в Україні; сприяння здешевленню вартості довгострокових кредитів шляхом субсидування з Державного бюджету України частини витрат на сплату відсотків за кредитами, отриманими в українських фінансових установах для серійного виробництва українських літаків, модернізації та технічного переоснащення авіабудівних підприємств;

2) підготувати та затвердити:

у місячний строк Державну цільову програму реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2020 року;

у тримісячний строк:

порядок формування ціни на продукцію, роботи, послуги оборонного призначення у разі, якщо відбір виконавців з постачання (закупівлі) такої продукції, робіт, послуг здійснюється без застосування конкурентних процедур;

програму підготовки робітничих кадрів та фахівців з інженерно-технічних спеціальностей для потреб підприємств оборонно-промислового комплексу;

3) забезпечити затвердження до 1 січня 2017 року основних напрямів розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період;

4) передбачати у проектах Державного бюджету України на 2017 та наступні роки фінансування у повному обсязі державних цільових програм у сфері розвитку озброєння і військової техніки та оборонно-промислового комплексу;

5) опрацювати у тримісячний строк питання щодо внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» стосовно вилучення із переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, підприємств - учасників Державного концерну «Укроборонпром» та включення таких підприємств до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, але можуть бути корпоратизовані;

6) підготувати та затвердити у місячний строк зміни до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 року № 138, щодо встановлення для Державного концерну «Укроборонпром» та його учасників, а також державних унітарних підприємств, які задіяні у розробленні, виробництві та ремонті озброєння, військової і спеціальної техніки та їх складових і належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, відрахувань до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) у розмірі 30 відсотків;

7) розглянути питання щодо списання заборгованості державного підприємства «Суднобудівний завод імені 61 комунара» за спожиту електроенергію перед публічним акціонерним товариством «Миколаївобленерго» відповідно до Закону України «Про деякі питання заборгованості підприємств - учасників Державного концерну «Укроборонпром» та забезпечення їх стабільного розвитку» та забезпечити у подальшому постачання електроенергії на підприємство з метою забезпечення виконання ним державного оборонного замовлення з відновлення технічної готовності кораблів Військово-Морських Сил Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які залучаються до бойового чергування та участі у міжнародних заходах;

8) розробити та у тримісячний строк затвердити перелік критичних технологій у сфері виробництва озброєння та військової техніки та план заходів, які мають забезпечувати їх комплексну державну підтримку.

2. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України за участю Державного концерну «Укроборонпром» привести прогнозовані обсяги видатків Державного бюджету України для реалізації завдань і заходів (проектів), визначених у проекті Державної цільової програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2020 року, у відповідність із потребами фінансування розвитку оборонно-промислового комплексу (0,5 відсотка валового внутрішнього продукту), зазначеними у Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженій Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92.

3. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству оборони України, Державному космічному агентству України та Державному концерну «Укроборонпром»:

розробити та затвердити до 20 вересня 2016 року дорожню карту реформування системи стандартизації та технічного регулювання у сфері розроблення та виробництва продукції оборонного призначення;

організувати та провести до 30 грудня 2016 року роботи щодо аналізу стандартів колишнього СРСР на озброєння і військову техніку з метою

встановлення доцільності їх подальшого застосування, перегляду чи скасування, забезпечивши фінансування цих робіт у необхідному обсязі.

4. Запропонувати Національному банку України у двомісячний строк врегулювати в установленому порядку питання надання підприємствам, які виконують державне оборонне замовлення, індивідуальних ліцензій, дозволів на:

здійснення авансових платежів (попередньої оплати) за власні кошти в іноземній валюті за зовнішньоекономічними контрактами, загальна вартість кожного з яких перевищує 500 тисяч доларів США (еквівалент цієї суми в іншій валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату переказу), на закупівлю матеріалів, комплектувальних виробів і обладнання для виробництва озброєння, військової техніки, вертольотів та авіаційних двигунів;

закупівлю іноземної валюти для здійснення платежів за зовнішньоекономічними контрактами без урахування залишків іноземної валюти на поточних рахунках у банках або зменшення розміру обов'язкового продажу іноземної валюти до 50 відсотків її надходжень.

Таким чином, у сучасних реаліях розвитку суспільства пріоритетом національної безпеки стають спроможність держави протистояти зовнішнім та внутрішнім дестабілізуючим чинникам, які проявляються у формі економічних потрясінь; відновлення територіальної цілісності України; мінімізація залежності від зовнішньої кон'юнктури шляхом структурної перебудови й модернізації економіки та розширення внутрішнього ринку; створення ефективного.

Список використаної літератури

1. Требін М. П. Україна і війни шостого покоління. / М. П. Требін // Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього : зб. тез XVII Всеукр. студент. наук.-практ. конф., 10 груд. 2015 р. – Харків, 2015. – С. 21–25.

2. Порошенко: Военные изобретения украинских ученых и волонтеров будут поставлены в серийное производство [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://gordonua.com/news/war/Poroshenko-Voennye-izobreniya-ukrainskih-uchenyh-i-volonterov-budut-postavleny-v-seriynoe-proizvodstvo-85168.html>
3. Київські зброярі виготовляють високоточні ракети, які кращі за натівські зразки.[Електронний ресурс] : — Режим доступу: <https://tsn.ua/ukrayina/kiyivski-zbroyari-vigotovlyayut-visokotochni-raketi-yaki-kraschi-za-novitni-nativski-zrazki-370639.html>
4. ОПК України: локомотив, що стоїть на запасній колії (повна версія). [Електронний ресурс] : — Режим доступу: <http://www.badrak.kiev.ua/ciakr/222>
5. Презентація ДП «Укроборонпром» за 2016 рік. [Електронний ресурс] : — Режим доступу: http://i.tyzhden.ua/content/photoalbum/2017/01_2017/25/UOP_presentation_otchet_2016_ukr_new.pdf.
6. Андрощук Г.О. Інтелектуальна власність в наукоємних виробництвах і оборонній сфері в системі національної безпеки / Г.О. Андрощук // Наука та наукознавство.- 2014.- №4.- С. 90 -100.
7. Горбулін В.П., Шеховцев В.С.,Шевцов І.А. ОПК України: кроки до стабілізації діяльності та розвитку в умовах гібридної війни. / В.П. Горбулін, В.С. Шеховцев, І.А. Шевцов // Стратегічна панорама. – 2016. — №2. – С. 54 – 62.
8. Нова зброя України. Під редакцією В. Бадрака. Центр дослідження армії, конверсії та роззброєння. 2015 р. – С.68.
9. Требін М. П. Україна і війни шостого покоління. / М. П. Требін // Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього : зб. тез XVII Всеукр. студент. наук.-практ. конф., 10 груд. 2015 р. – Харків, 2015. – С. 21–25.
10. DOD Dictionary of Military and Associated Terms [Електронний ресурс] : — Режим доступу: http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/dictionary.pdf

11. Як в Україні заборони виробництво високоточної зброї. [Електронний ресурс] : — Режим доступу: <http://dnipro.depo.ua/ukr/dnipro/gendirektor-phz-za-visim-misyatsiv-boing-do-pivdenmashu—12042016175600>
12. ОПК України: локомотив, що стоїть на запасній колії (повна версія). [Електронний ресурс] : — Режим доступу: <http://www.badrak.kiev.ua/ciagr/222>
13. Презентація ДП «Укроборонпром» за 2016 рік. [Електронний ресурс] : — Режим доступу: http://i.tyzhden.ua/content/photoalbum/2017/01_2017/25/UOP_presentation_otchet_2016_ukr_new.pdf
14. Ukrainian defense review. №2 (April – June) 2015. [Електронний ресурс] : — Режим доступу: https://issuu.com/ukrainian_defense_review/docs/udr-02-2015_issue_1
15. Артем В'юнник. Ліга оборонних підприємств України: разом сильніші! // Defense Express. Військово-аналітичний журнал з оборонного комплексу України. №1-2 (січень-лютий, 2017).- С.11.
16. Андрощук Г.О. Захист результатів інтелектуальної діяльності в оборонно-промисловому комплексі України: стан та проблеми // Центр досліджень армії, конверсії і роззброєння [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://cacds.org.ua/ru/comments/639>